

СТРУКТУРА ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В статті обґрунтовано необхідність формування педагогічної культури фахівців технічних спеціальностей в процесі професійної підготовки. Визначено її зміст та структурні елементи (когнітивний, мотиваційний, технологічний, рефлексивний та креативний). Обґрунтовано необхідність та зміст усіх виокремлених структурних компонентів педагогічної культури фахівців технічних спеціальностей.

***Ключові слова:** професійна підготовка, педагогічна компетентність, професійна компетентність, фахівці технічних спеціальностей, вдосконалення професійної освіти.*

Abstract

The article substantiates the need for the formation of pedagogical culture of specialists in technical specialties in the process of professional training. Its content and structural elements (cognitive, motivational, technological, reflective and creative) are defined. The necessity and content of all selected structural components of pedagogical culture of specialists of technical specialties are substantiated.

***Keywords:** professional training, pedagogical competence, professional competence, specialists of technical specialties, improvement of professional education.*

Професійну підготовку фахівців технічних спеціальностей здійснюють викладачі, які певний час назад самі отримали технічну освіту, науковий ступінь з технічного напрямку та є фахівцями з певної галузі знань і технічної спеціальності. Однак, при цьому спостерігається недостатність у них педагогічних, оскільки вони не мають належної професійної підготовки до педагогічної діяльності. Відповідно, ґрунтовні фахові знання за відсутності професійної педагогічної підготовки ще не гарантують у них здатності до професійної педагогічної діяльності з навчання технічним дисциплінам. У зв'язку з цим, проблема формування педагогічної культури фахівців технічних спеціальностей є актуальною та вимагає розв'язання.

Проведені наукові пошуки в зазначеному напрямку відображені у публікаціях [1-5]. На підставі узагальнення та систематизації отриманих результатів, стверджуємо, що педагогічна культура фахівців технічних спеціальностей являє собою системне інтегративне утворення особистості фахівця, яке є передумовою ефективної педагогічної діяльності, а також показником професійної компетентності. У структурі педагогічної культури фахівців технічних спеціальностей доцільно виокремити когнітивний, мотиваційний, технологічний, рефлексивний та креативний компоненти.

Когнітивний компонент педагогічної культури фахівців технічних спеціальностей включає певну систему педагогічних знань, які є основою для набуття в подальшому відповідних педагогічних навичок. Формування мотиваційного компоненту здійснюється шляхом набуття мотивації до здійснення педагогічної діяльності, бажання досягати поставленої педагогічної мети. У цьому контексті погоджуємося із думкою А. Леонт'єва, що провадження успішної педагогічної діяльності залежить від професійної спрямованості [6].

Технологічний компонент – це сформована здатність використовувати відповідні педагогічні технології в освітньому процесі, ефективно вирішувати завдання в конкретній ситуації професійної педагогічної діяльності. Розвиток рефлексивного компоненту педагогічної культури пов'язаний із особистісними змінами викладача в процесі викладацької діяльності, формування індивідуального педагогічного образу.

Креативний компонент педагогічної культури фахівців технічних спеціальностей передбачає

перетворення педагогічної діяльності в інноваційну педагогічну діяльність. Даний компонент набуває розвитку в першу чергу в процесі реалізації новітніх педагогічних технологій, що припускає творче, індивідуально-особистісне вирішення завдань в конкретній ситуації.

Виходячи із зазначеного, вважаємо пріоритетним напрямом подальших досліджень проблему розробки діагностичного інструментарію для визначення рівня педагогічної культури фахівців технічних спеціальностей та обґрунтування педагогічних умов її розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Дембіцька С.В. Формування педагогічної культури фахівців машинобудівних спеціальностей в рамках STEM-освіти. Актуальні аспекти розвитку STEM-освіти у навчанні природничо-наукових дисциплін: збірник матеріалів I Міжнародної науково-практичної конференції, м. Кропивницький, 16-17 травня 2018 / за заг.ред. О. С. Кузьменко, В. В. Фоменка. – Кропивницький: Льотна академія НАУ, 2018 – С.40–44
2. Дембіцька С.В. Педагогічна компетенція як складова фахової компетентності фахівців технічних спеціальностей/ С.В.Дембіцька // Proceedings of XXXIII International scientific conference –Innovations of the future. Morrisville, Lulu Press. – 2018. – С. 68–70.
3. Дембіцька С.В., Кобилянський О.В. Структура педагогічної культури фахівців машинобудівних спеціальностей. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка і психологія. – Випуск 55. – 2018. – С. 73-77.
4. Дембіцька С. В. Формування педагогічної культури фахівців машинобудівних спеціальностей в рамках STEM-освіти. Матеріали I міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні аспекти розвитку STEM-освіти у навчанні природничо-наукових дисциплін», 16-17 травня 2018. – Кропивницький: КЛА НАУ, 2018. – С. 40–44.
5. Дембіцька С. В., Кобилянська І. М. Формування педагогічної культури фахівців інженерних спеціальностей. Педагогіка безпеки. Міжнародний науковий журнал. – 2018. – Том 3. – № 1. – С. 51–56.
6. Дембіцька С. В., Стемпень Я. Формування педагогічної компетентності викладачів закладів вищої освіти технічного профілю. Педагогічний супровід особистісно-професійного розвитку майбутнього вчителя: монографія; під ред. О. Акімової. – Вінниця: Твори, 2019. – С. 120–135.
7. Леонтьев А. Н. Избранные психологические произведения. – Т. 2. – М.: МГУ, 1983. – 318 с.

Дембіцька Софія Віталіївна, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри безпеки життєдіяльності та педагогіки безпеки, Вінницький національний технічний університет, e-mail: sofiyadem13@gmail.com.

Кобилянська Ірина Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри безпеки життєдіяльності та педагогіки безпеки, Вінницький національний технічний університет, e-mail: irishakobilanska@gmail.com.

Кобилянський Олександр Володимирович, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри безпеки життєдіяльності та педагогіки безпеки, Вінницький національний технічний університет e-mail: akobilanskiy@gmail.com.